

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1931 kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning.

Enligt § 4 i den för bankoutskottet gällande instruktionen har utskottet att undersöka och granska riksbankens tillstånd och huru densamma styrd och förvaltd blivit, och bör utskottet därvid med synnerlig uppmärksamhet följa de fullmäktiges åtgärder, som avse metalliska kassans upprätthållande samt myntutväxlingens fortgång och bestånd. Sedan utskottet numera fullgjort detta uppdrag, får utskottet avgiva berättelse över den verkställda granskningen.

För granskningens verkställande har utskottet tagit del av *dels* fullmäktiges i riksbanken allmänna och särskilda protokoll för tiden från och med den 10 januari 1930, intill vilken dag ansvarsfrihet beviljats för fullmäktiges i protokollen antecknade beslut och åtgärder, och till början av innevarande års riksdag, *dels* de av vederbörande revisorer avgivna berättelserna om verkställd granskning av riksbankens såväl huvudkontors som samtliga avdelningskontors i orterna förvaltning under år 1929, *dels ock* fullmäktiges med utskottets memorial nr 1 till riksdagen överlämnade berättelse angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1930 ävensom de av styrelserna för riksbankens avdelningskontor i avseende å dessa kontors förvaltning under samma år lämnade redogörelser.

I fråga om metalliska kassans ställning, sedelutgivningen, in- och utlåningsrörelsen ävensom övrig verksamhet vid riksbankens huvud- och avdelningskontor samt vid Tumba bruk tillåter sig utskottet att för en närmare känedom om hithörande förhållanden hänvisa till de utförliga sifferredogörelser, som lämnats i de berättelser, vilka avgivits av riksdagens revisorer och fullmäktige i riksbanken.

Å sin utlånings- och övriga rörelse under år 1930 har riksbanken erhållit en vinst av 16,072,734 kronor 3 öre.

I avseende härå hänvisas till de specificerade uppgifter beträffande huvud- och avdelningskontorens vinst- och förlusträkningar, som förekomma i fullmäktiges nyssnämnda, av utskottet med memorial nr 1 till riksdagen överlämnade berättelse.

1:o.

Ang.
inrättande
av tjänster
över stat.

Revisorerna hava under § 11 i sin berättelse angående riksbanken (sid. 15—16) anfört följande:

»Vid sammanträde den 17 oktober 1929 beslöto fullmäktige uppdraga åt tjänstemannen i 22:a lönegraden Erik Wilhelmsson att tillsvidare till den 1 april 1930 vara deputerade behjälplig med vissa utredningar. För ändamålet beviljade fullmäktige Wilhelmsson tjänstledighet från innehavande ordinarie tjänst och skulle Wilhelmsson, med avstående av egna löneförmåner, äga uppbära avlöning till belopp, motsvarande lönen i lägsta löneklassen inom 26:e lönegraden, minskad med skillnaden mellan pensionsavgifterna i 22:a och 26:e lönegraderna. I sammanhang med detta förordnande uppdrogs åt deputerade att, så länge Wilhelmssons uppdrag varade, meddela erforderliga förordnanden i succession efter denne. Wilhelmssons förordnande i 26:e lönegraden har sedermera genom särskilda beslut av fullmäktige utsträckts att gälla först till den 1 oktober innevarande år och sedermera till den 1 oktober 1931.

Under år 1930 hava fullmäktige vidare beslutat att över stat inrätta dels två tjänster i 22:a lönegraden vid huvudkontoret med placering från och med den 16 påföljande juni å valvsavdelningen dels och från och med nämnda dag en kammarskrivartjänst i 16:e lönegraden vid avdelningskontoren med tjänstgöringsskyldighet tillsvidare vid kontoret i Umeå.

Såsom motiv för inrättande av de båda tjänsterna å valvsavdelningen har av vederbörande föredragande anförts, att göromålen å nämnda avdelning under de senaste åren i hög grad ökats till följd av utvecklingen inom bankrörelsens olika grenar samt att det för tillgodoseende av såväl kravet på skyndsam expedition som erforderlig kontroll vore nödvändigt, att den fasta personalen på avdelningen utökades från fem till sju tjänstemän. I fråga om behovet av ökad personal vid avdelningskontoret i Umeå har framhållits, att även där förekommit en väsentlig ökning av bankgöromålen under senaste åren, särskilt i vad det gällt växeldiskotering, avbetalningslån och brevväxling samt att rörelsen vid kontoret alltjämt vore stadd i utveckling.

Revisorernas
uttalande.

Fullmäktige hava såsom stöd för ovanberörda åtgärder åberopat bestämmelserna i 60 § 2 mom. i gällande bankoreglemente. Ifrågavarande bestämmelser medgiva fullmäktige rätt att, därest för göromålens obehindrade gång ökade arbetskrafter för någon tid¹ finnas oundgängligen behövlige, utöver stat anställa den eller de tjänstemän, som erfordras. Det synes revisorerna uppenbart, att den befogenhet riksdagen härigenom velat inrymma åt fullmäktige avsett tillgodoseendet av ett rent tillfälligt behov av personalökning. I fall däremot då, såsom ovan, en bestående ökning av riksbankens arbetsuppgifter ansetts böra föranleda inrättande av nya tjänster inom banken, hade dessa frågor bort hänskjutas till riksdagens prövning.

Revisorerna hava ansett det vara av principiell betydelse att fästa uppmärksamheten vid dessa fullmäktiges åtgärder, då fullmäktiges tillämpning av § 60 mom. 2 bankoreglementet synbarligen skulle kunna leda till den konsekvensen, att riksbankens arbetskrafter kunde obegränsat utökas utan riksdagens hörande.»

I anledning av vad revisorerna sålunda framhållit hava fullmäktige i riksbanken i skrivelse till utskottet den 15 januari 1931 anfört följande:

Fullmäktige.

»Vad först den principiella sidan av frågan beträffar, vilja fullmäktige framhålla, att fullmäktige tidigare vid olika tillfällen beslutit inrätta tjänster över stat. För att anpassa personalorganisationen efter rörelsens behov av arbetskraft inrättades exempelvis under åren 1917—1921 ett antal överstatstjänster.

¹ Kursiverat av revisorerna.

Av dessa överfördes följande å den ordinarie stat, som tillämpades från och med år 1922:

Datum för fullmäktiges beslut angående tjänstens inrättande:	Grad, till vilken tjänsten hänfördes:	Avdelning å vilken tjänsten placerades:
1917 den 31 december	dåvarande 2 tjänstegraden nuvarande 22 lönegraden.	Huvudkontoret, avdelning för deposita, d. $10\frac{1}{2}$ 1921 flyttad till sedelkontoret.
1918 » 25 april	d:o	Huvudkontoret, giroavdelningen.
1919 » 18 december	d:o	Kontoret i Malmö.
1920 » 22 januari	d:o	Huvudkontoret, sedelkontoret.
1920 » 28 oktober	dåvarande 3 tjänstegraden nuvarande 24 o. 26 lönegraderna.	Huvudkontoret, sedelkontoret.
1920 » 25 november	dåvarande 2 tjänstegraden nuvarande 22 lönegraden.	Huvudkontoret, låneavdelningen.
1920 » 23 december	dåvarande 3 tjänstegraden nuvarande 24 o. 26 lönegraderna.	Huvudkontoret, giroavdelningen.
1921 » 20 januari	dåvarande 3 tjänstegraden nuvarande 24 o. 26 lönegraderna.	Huvudkontoret, depositaavdelningen.

Såsom ytterligare exempel må nämnas, att fullmäktige den 12 juni 1919 beslöt inrätta en kontrollanttjänst över stat å sedeltryckeriet, vilken hänfördes till dåvarande fjärde tjänstegraden, nuvarande trettionde lönegraden. Denna tjänst bibehålles alltjämt men har ännu icke uppförts å ordinarie stat.

Av vad sålunda anförts, framgår, att i flera fall tjänster bibehållits över stat under längre tid, i anförda fall mera än två år. Enligt fullmäktiges mening ligger det ej heller i riksbankens intresse att alltför snävt tolka de av revisorerna kursiverade orden »för någon tid». Den av fullmäktige tillämpade friare tolkningen lämnar möjlighet öppen att låta med inrättandet av ordinarie tjänst anstå i sådana fall, då ej med säkerhet kan förutses, att behov av tjänsten kommer att förefinnas även framgent, ett förfaringsätt som måste anses vara till fördel för banken. Därigenom kan ett tillfälligt behov av arbetskraft bliva tillgodosett utan att fullmäktige fördenskull tämligen omedelbart nödgas hemställa om inrättandet av en ny ordinarie tjänst, för vars indragning, även om behovet visar sig snart övergående, man måste avvakta tjänstemans befordran eller avgång.

Det synes böra erinras, att vid den granskning av fullmäktiges protokoll, som varje år sker genom riksdagens revisorer och bankoutskott, även beslut angående inrättande av tjänster över stat bliva föremål för prövning.

I och med att fullmäktige äga att i mån av behov anställa extra personal — vilket icke av revisorerna satts i fråga — gäller ju i viss mån, att riksbankens arbetskrafter kunna »obegränsat utökas utan riksdagens hörande». Inrättandet av en tjänst över stat är emellertid för riksbanken ej i högre grad bindande än anställandet av en extra ordinarie tjänsteman. En tjänst över stat tillsattes alltid endast tills vidare, och förordnandet å dylik tjänst kan såsom redan antytts när som helst av fullmäktige återkallas. Banken ikläder sig ej på grund av dylikt förordnande några ökade pensionsutgifter eller andra framtida förpliktelser.

De löneförmåner, som beredas innehavare av överstatstjänster, söka fullmäktige givetvis alltid anpassa i förhållande till de göromål, som hänförs till tjänsterna i fråga.

Mindre betydande fluktuationer i rörelsen behöva ej nödvändigtvis avspeglas i variationer i fråga om personalens storlek. Arbetstiden för den redan befintliga personalen kan vid livligare rörelse tillfälligtvis utökas eller intensivare utnyttjas. Detta gäller dock blott inom vissa gränser, vilka ej kunna teoretiskt fastställas. För att kunna möta påfrestningar därutöver synes det vara ofrånkomligt, att ledningen av en sådan verksamhet som riksbankens måste, om den skall äga förutsättningar att i möjligaste mån tillämpa affärsmässiga arbetslinjer och sparsam drift, tillerkännas viss handlingsfrihet beträffande personaluppsättningen.

Med det nu anförda hava fullmäktige åsyftat att framhålla, att fullmäktige ej tillämpat någon ny princip vid inrättandet av här ifrågakvarande tjänster.

Rörande de olika tjänster, varå revisorererna fäst uppmärksamheten, få fullmäktige anförda följande.

Vad först angår den vid kontoret i Umeå inrättade tjänsten över stat få fullmäktige meddela, att en kammarskrivartjänst i 16:e lönegraden vid avdelningskontoren varit vakant sedan den 1 februari 1930, från och med vilken dag kammarskrivaren J. Olson i Gävle förflyttats på pensionsstat. I samband härmed hade fullmäktige beslutit, att de till nämnda tjänst hörande göromålen skulle försöksvis tillsvidare bestridas av en extra befattningshavare. Vid kontoret i Umeå hade tidigare, särskilt under första halvåret 1930, behovet av ytterligare en kammarskrivare gjort sig alltmer gällande. Då det emellertid vore ovisst, huruvida den vid kontoret i Gävle vakanta kammarskrivartjänsten även i fortsättningen skulle kunna därstädes undvaras och då det tillika vore önskvärt, att ännu någon tids erfarenhet vunnes rörande behovet av en dylik tjänst vid kontoret i Umeå, hade fullmäktige beslutit inrättande av förenämnda överstatstjänst vid kontoret i Umeå. Det har sedermera visat sig, att den vakanta tjänsten vid kontoret i Gävle icke behövde återbesättas, men att tjänsten vid kontoret i Umeå icke kunde undvaras. Med anledning härav hava fullmäktige numera beslutit, att den vid kontoret i Gävle vakanta tjänsten skall flyttas till kontoret i Umeå; och har densamma anslagits ledig att tillträdas den 1 februari 1931.

Vad därefter angår de här ovan omförmälda å valvsavdelningen placerade tjänsterna över stat, vilja fullmäktige erinra, att fullmäktige den 8 sistlidna maj på anförda skäl beslutit inrätta dessa tjänster samt vissa därav föranledda ändringar i § 3 andra stycket tjänstgöringsstadgarna för huvudkontoret; och hava fullmäktige, med överlämnande av protokollsutdrag i ärendet, underställt beslutet i dess senare del 1930 års bankoutskotts prövning och stadfästelse. Härefter har utskottet i skrivelse den 23 maj samma år meddelat, att utskottet stadfäst berörda ändringar i tjänstgöringsstadgarna.

Fullmäktige hava nu för avsikt att hos innevarande års riksdag göra framställning om dessa tjänsters uppförande å ordinarie stat.

Beträffande slutligen den av Wilhelmsson uppehållna tjänsten hava revisorererna erhållit uppgift om vissa av de åligganden, som varit eller alltjämt äro honom anförtrödda. Den erforderliga tiden för slutförande av de uppgifter, som från början anförtrötts Wilhelmsson, kunde ej bestämt fastställas, och det honom tilldelade förordnandet blev därför förlängt. Detta har emellertid även berott därpå, att Wilhelmssons arbetsuppgifter successivt i hög grad utökats. Det har nämligen befunnits erforderligt att låta Wilhelmsson i stor utsträckning biträda deputerade jämväl med vissa ytterligare göromål, såsom verkställande av utredningar för det löpande arbetet, uppsättandet av skrivelser i synnerhet av mera teknisk och ekonomisk art, handläggning av korrespondens m. m. Denna anordning har ur arbetsorganisatorisk synpunkt visat sig medföra stora fördelar. Därigenom har bankledningen beretts ökad tid och möjlighet för handläggning av mera viktiga och tidskrävande arbetsuppgifter. Full-

mäktige åsyfta därmed framför allt det arbete, som föranledes av riksbankens valutavårdande verksamhet, och vilket bland annat innebär såväl att noggrant följa utvecklingen på de viktigare utländska penningmarknaderna som ock att inom landet — ej minst genom ständig kontakt med kreditinstitut av olika slag — söka åstadkomma förutsättningar för en så effektiv diskontopolitik som möjligt. I samband härmed torde böra framhållas de ökade finansiella transaktioner mellan Sverige och utlandet, åt vilka riksbankens ledning måste ägna allt mera tid och uppmärksamhet.

Med hänsyn till att nu berörda uppgifter framgent med säkerhet ej komma att taga mindre tid i anspråk än för närvarande — snarare synes utvecklingen komma att gå i motsatt riktning — måste det även i fortsättningen anses betydelsefullt för deputerade att kunna påräkna tillgång till särskilt biträde. Fullmäktige anse därför behovet av en tjänst, å vilken skulle vila en väsentlig del av de göromål som Wilhelmsson för närvarande handlägger, redan nu vara till fullo ådagalagt. Emellertid hava fullmäktige ansett det kunna med inrättandet av en ordinarie tjänst för ifrågavarande behov anstå. I avvaktan härå har Wilhelmsson tillerkänts ersättning med tjugusjätte lönegraden såsom beräkningsgrund. Denna synes nämligen vara den lägsta grad som i detta fall med hänsyn till beskaffenheten och omfattningen av Wilhelmssons åligganden synes kunna ifrågakomma. Såsom belysande för göromålens omfattning torde böra nämnas, att Wilhelmsson, bortsett från mycket ofta förekommande hemarbete, haft en arbetstid i banken, som avsevärt överstigit den genomsnittliga arbetstiden.

Därest fullmäktiges beslut angående inrättande av ifrågavarande överstats-tjänst skulle anses ej stå i överensstämmelse med innebörden av bestämmelserna i 60 § 2 mom. bankoreglementet, komma fullmäktige redan innevarande år att avlåta framställning angående uppförande å ordinarie stat jämväl av den tjänst, som Wilhelmsson för närvarande uppehåller. Fullmäktige skulle emellertid finna det bättre överensstämma med bankens intressen, därest det definitiva beslutet rörande denna tjänst kunde anstå ännu ett år.»

Enligt utskottets mening är det för ett lämpligt handhavande av riksbankens rörelse och förvaltning av betydelse, att bankens ledning äger möjlighet att anpassa personaluppsättningen i förhållande till skiftningar i verksamhetens omfattning på ett mera smidigt sätt än som kan ske allenast inom ramen för de av riksdagen fastställda bestämmelserna angående antalet ordinarie tjänster samt den fullmäktige tillkommande befogenheten att anställa icke-ordinarie personal. Med hänsyn härtill lärer någon ändring i det i bankoreglementets § 60 mom. 2 innefattade stadgandet, vilket avser att bereda fullmäktige en dylik möjlighet, icke vara påkallad. Ej heller synes det ur berörda synpunkt vara önskvärt att framtinga en så snäv tolkning av omförmälda stadgande, att fullmäktiges rörelsefrihet i förevarande hänseende därigenom i alltför hög grad inskränkes. Självfallet böra dock — såsom genom revisorerernas i ämnet gjorda framställning understrukits — ifrågavarande bestämmelser icke tillämpas på sådant sätt, att de utnyttjas för att möta ett personalbehov, som visat sig vara av bestående karaktär och vars tillgodoseende alltså bör underställas riksdagens prövning. Av vad fullmäktige i frågan anfört synes emellertid framgå, att fullmäktige komma att skänka sistberörda förhållande tillbörligt beaktande.

Utskottet.

Vid sådant förhållande har utskottet allenast ansett sig böra vad i ärendet förekommit för riksdagen

omförmåla.

2:o.

Ang.
anslag till
barnhus-
inrätt-
ningar.

Revisorerna hava vidare under § 12 i sin berättelse anfört följande (sid. 16—18):

»Enligt 45 § i gällande reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning är överlämnat åt fullmäktige att låta av riksbankens medel utbetala anslag till vissa barnhusinrättningar i riket. Om inträffade förändringar rörande dessa anslag skola dock fullmäktige göra anmälan hos bankoutskottet.

Under åren 1925—1929 hava av riksbankens medel utbetalts anslag till följande barnhusinrättningar med nedannämnda belopp.

	1925	1926	1927	1928	1929
Allmänna barnhuset i Stockholm	4,500 —	4,500 —	4,500 —	4,500 —	4,500 —
Frimurarbarnhuset i Stockholm	4,500 —	2,250 —	2,250 —	—	4,500 —
Malmqvistska barnuppfostringsanstalten i Stockholm	1,000 —	1,000 —	1,000 —	1,000 —	1,000 —
Frimurarbarnhuset i Göteborg	450 —	450 —	450 —	—	900 —
Gustavianska barnhuset i Norrköping	450 —	150 —	—	300 —	150 —
Gävle stads barnhus	—	300 —	150 —	—	300 —
Summa kr.,	10,000 —	8,650 —	8,350 —	5,800 —	11,350 —

Såsom framgår av en av fullmäktige till bankoutskottet vid 1870 års riksdag lämnad utredning angående dessa anslag hava årliga bidrag, med några få undantag när, utgått av riksbankens medel till frimurarbarnhusen i Stockholm och Göteborg sedan år 1762, till barnhuset i Norrköping sedan år 1799, till barnhuset i Gävle sedan år 1780, till allmänna barnhuset i Stockholm sedan år 1852 och till Malmqvistska barnuppfostringsanstalten i Stockholm sedan år 1864.

I en vid 1870 års riksdag väckt motion hade yrkats, att de i bankoreglementet då upptagna s. k. välgörenhetsbidragen, vilka huvudsakligen utgjordes av ovan nämnda anslag till barnhusinrättningar, icke måtte vidare från riksbanken utbetalas. Fullmäktige anförde i anslutning till sin i ärendet meddelade utredning beträffande ifrågavarande anslag, 'att om än indragningen av anslagen icke inverkade på inrättningarnas bestånd, det dock vore antagligt, att ett sådant bidrags uteblivande skulle i påräknad inkomst lämna ett tomrum, som kunde lända till inskränkning i en allmännyttig verksamhet'. På grund härav och då bidragen blivit för lång tid tillbaka beviljade att framgent utgå, hemställde fullmäktige, att desamma måtte än vidare få fortfa. Bankoutskottet fann med hänsyn till vad fullmäktige anfört och då, i händelse dessa bidrag upphörde att från riksbanken utgå, riksdagen, efter utskottets tanke, icke skulle kunna undgå att på annan väg för desamma anvisa ersättning, icke skäl föreslå någon ändring i dittills gällande förhållande.

Revisorernas
uttalande.

Anslagen till barnhusinrättningar från riksbankens medel hava, enligt vad revisorerna funnit, uppkommit under en tid, då barnavårdsverksamheten i stor utsträckning hade att lita till enskild offervillighet. Genom senare tiders lagstiftning har emellertid barnavården blivit en angelägenhet, som åvilar kommunerna, dock med i stor utsträckning förekommande ekonomiskt understöd

från statens sida. Bland de anslag som i riksstaten upptagits för barnavårdsverksamhet återfinnes även ett anslag å 115,830 kronor, som avser direkta bidrag till en del av de inrättningar, som erhålla understöd från riksbankens medel. Då det är av väsentlig betydelse att alla statliga anslagsfrågor av ovan angiven karaktär behandlas av Kungl. Maj:t och riksdagen i ett sammanhang och då vidare en understödsverksamhet sådan som denna faller helt utanför riksbankens egentliga uppgift, anse revisorerna, att någon anvisning från riksbankens medel av understöd åt barnavårdsinrättning icke bör ifrågakomma samt att förty berörda bestämmelse i reglementet för riksbanken om bemyndigande för fullmäktige att utlämna dylika understöd bör utgå.»

I sin ovanberörda skrivelse hava fullmäktige — jämte det fullmäktige överlämnat en från direktionen över allmänna barnhuset i Stockholm i ämnet avgiven, den 24 december 1930 dagtecknad skrift — anfört, att fullmäktige redan haft sin uppmärksamhet riktad på nu ifrågavarande för bankens uppgift främmande utbetalningar, samt uttalat, att de i likhet med revisorerna ansåge, att dylika anslag icke vidare borde lämnas av bankens medel. Fullmäktige hade följaktligen icke något att erinra mot, att den åberopade bestämmelsen i bankoreglementet finge utgå. Fullmäktige.

Utskottet delar den av revisorerna och fullmäktige uttalade meningen, att ifrågavarande för riksbankens verksamhet främmande understöd under nu rådande förhållanden icke kunna anses påkallade samt att fördenskull det stadgande i bankoreglementet, varpå understödets utbetalande grundats, bör utslutas ur reglementet. Förslag i sådant avseende torde utskottet bliva i tillfälle att, efter framställning från fullmäktige, senare under riksdagen framlägga, vilket utskottet velat härigenom för riksdagen Utskottet.

anmäla.

3:o.

Slutligen hava revisorerna under § 19 i sin förenämnda berättelse i samband med meddelande av sammandrag av Tumba bruks räkenskaper för år 1929 å sid. 24 anfört följande:

»Revisorerna hava uppmärksammat, att vissa kostnader för år 1929, som äro hänförliga till Tumba bruks förvaltning, nämligen dels dyrtidstillägg till tjänstemän vid bruket å 9,009 kronor dels ock pension och därå belöpande dyrtidstillägg åt f. d. tjänsteman vid bruket å 2,301 kronor, icke bestritts av brukets från huvudkontoret uppburna förskott för bruksrörelsen utan utbetalts direkt från huvudkontoret och därigenom redovisats bland kostnaderna för detta kontor.

Då det emellertid för bedömande av resultatet av bruksdriften är av betydelse, att samtliga kostnader för densamma upptagas till redovisning i brukets räkenskaper, torde en rättelse i ovan anmärkta redovisningssätt för framtiden böra genomföras.» Ang. redovisningen av kostnaderna för dyrtidstillägg m. m. vid Tumba bruk.
Revisorernas uttalande.

Med anledning av revisorernas sålunda gjorda uttalande hava fullmäktige i sin ovanberörda skrivelse meddelat, att det förfaringssätt, mot vilket revisorerna uttalat sig, tillämpats under hela den tid dyrtidstillägg och pension utbetalts till ifrågavarande befattningshavare. Emellertid hade ändring genom Fullmäktige.

förts i bokslutet för år 1930, som verkställt i enlighet med det av revisorerna förordade redovisningssättet.

Utskottet. Med hänsyn till den av fullmäktige, i överensstämmelse med revisorernas åsikt, numera genomförda ändringen beträffande bokföringen av ifrågavarande utgifter läser något uttalande i ämnet från utskottets sida icke påkallas, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

4:o.

Ang. protokoll och berättelser. Vid granskning av ovannämnda protokoll och berättelser har utskottet i övrigt ej funnit något förhållande, som påkallat särskilt yttrande från utskottets sida; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

5:o.

Ang. tillstyrkande av ansvarsfrihet. Efter granskning av riksbankens räkenskaper för år 1929 hava riksdagens senast församlade revisorer i sin därom avgivna berättelse meddelat, att med avseende på riksbankens förvaltning under den tid, granskningen omfattat, revisorerna ej funnit anledning till erinran utöver vad i berättelsen förekommit, samt att de för sin del ansåge, att ansvarsfrihet borde fullmäktige beviljas.

De revisorer, som, valda av riksdagen, granskat avdelningskontorens i orterna förvaltning år 1929, hava likaledes i sina berättelser tillstyrkt ansvarsfrihet för kontorens styrelser.

I enlighet med föreskriften i § 4 av den för utskottet gällande instruktionen vill utskottet meddela, att med avseende å riksbankens tillstånd, styrelse och förvaltning under den tid, granskningen omfattat, utskottet ej funnit anledning till erinran samt att utskottet för sin del anser, att ansvarsfrihet bör beviljas fullmäktige.

Utskottet hemställer alltså,

att ansvarsfrihet må fullmäktige i riksbanken beviljas *dels* för förvaltningen under år 1929 av bankens såväl huvudkontor som samtliga avdelningskontor i orterna, *dels ock* för de beslut och åtgärder, som finnas antecknade i fullmäktiges protokoll från och med den 10 januari 1930 till och med den 9 januari innevarande år.

Stockholm den 24 februari 1931.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Lindley, Lindgren, Johansson* i Friggeråker, *Berling, Bjurström och Bengtsson**;

från andra kammaren: herrar *Winkler, Svensson* i Betingetorp, *Wikström, Lovén, Ryberg**, *Carlsson* i Solberga*, *Höglund* i Göteborg och *Törnkvist* i Bjuv*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.